

БОЈАН
ЉУБЕНОВИЋ

СРБИНИ
КОЈЕКУДЕ

■ Laguna ■

Copyright © 2023, Бојан Љубеновић
Copyright © 2023 овог издања, ЛАГУНА

**СРБИН
КОЈЕКУДЕ**

Садржај

Србин у Њујорку (I)	9
Србин у Београду	65
Србин у ванредном стању	224
Србин на мору	235
Србин у Њујорку (II)	256
<i>О аутору</i>	311

СРБИН У ЊУЈОРКУ (I)

(1)

Сваки човек има неку листу животних жеља, па тако и ја; још у својој младој доби маштарио сам да играм на *Маракани* (испуњено), објавим књигу (испуњено), имам дете (пребачена норма), кресн... (добро то сад није важно, а није ни испуњено), као и да неизоставно посетим Сједињене Америчке Државе, задња пошта Њујорк. Зашто баш Њујорк, а не штатијазнам Варшаву или Тбилиси, појма немам, али ме нешто одувек привлачило њему, јесу ли то филмови или књиге, или је Френк Синатра, ђаво би га знао, но вазда сам био убеђен да је Велика јабука центар света и да ја ту варош једном морам омирисати и видети.

Пред сваком маштаријом стоје препреке, а пред овом мојом дуго су биле баш велике, најпре неправедне и ничим неизазване санкције услед којих нико ко није турбо-фолк певач или лице с потернице није могао добити инострану визу, а потом и цена авионске карте,

која је за моје хронично скромно имовно стање била вртоглаво висока.

Но, миц по миц, ствари кренуше на моју воденицу, најпре нам укинуше санкције и уведоше визне олакшице, а пре пет-шест година у Њујорку се трајно настанише моја сестричина и њен тадашњи момак, обоје свежи дипломци Саобраћајног факултета у Београду (дипломирали у истом дану, био сам им на дипломском, ништа их нисам разумео, али су ћевапи били одлични), што умногоме подгреја моје наде да ако једнога дана пређем „Бару“, нећу морати да плаћам смештај, храну и боравишну таксу. Младим мигрантима у Њујорку лепо је кренуло, првом приликом венчали су се у Лас Вегасу (лично сам у раним јутарњим часовима директно пратио венчање путем интернета, никад на свадби јефтиније нисам прошао), а пре две године добили су и сина Вука, коме ја ни крив ни дужан испадох деда, о чему сам на друштвеним мрежама нашироко писао, тачније хвалио се и за својом младошћу кукумавчио.

Елем, све је текло да не може бити лепше, у међувремену је и цена повратне авионске карте пала на разумних петсто-шестсто евра, а издејствовао сам и пристанак својих рођака да их посетим (кад некоме током разговора седамнаест пута поменете да вам је животна жеља да посетите град у коме живи, њему ништа друго не преостаје него да вас позове у госте), остало је још само да ми неке паре падну с неба па да кренем на пут.

Нису ми пале с неба већ из Зрењанина, наиме тамошњи истакнути глумац Јовица Јашин био се докопао моје књиге *Писма из Србије* и од ње сачинио монодраму *Има једна земља*, колико иштем на име ауторских права, питао ме је Јовица, ја моментално израчунам колико ће

ме коштати карта до Њујорка и укалкулишем цепарац, толико и толико, важи, каже он, погодисмо се у две речи и ето паде још једна препрека ка остварењу мог, умало не рекох хиљадугодишњег, сна.

Да ћу на пут по свој прилици кренути сам, својој жени саопштио сам обазриво да обазривије не може бити. „Нема проблема, Њујорк нешто баш и не волим“, рече она, као бар трипут недељно иде у Њујорк па јој се згадио, „уосталом, ја ћу крајем године са другарицом ићи у Рим, а ти ћеш да чуваш децу.“ Откуд ти паре за Рим, заустих да питам, да и теби Јовица није шта дао, али ми она објасни да ће од своје фирме, наравно државне, добити јубиларну награду за самопрегорни вишедеценијски рад, која ће таман да подмири пут у Вечни град. Тако се нас двоје брзо и лако договорисмо, као они брачни парови у Данској, што један излази једног викенда, а други другог, па нит што једно друго питају, нити желе да знају како је у проводу било.

Остаде ми још да аплицирам за визу и купим авионску карту, што сам сматрао једноставнијим делом целог подухвата, али 'оћеш.

(2)

Кад су дознали моју намеру да идем у постојбину *Секса и Ђрада*, међу мојим пријатељима формирале су се две школе мишљења. „Идеш ли само у Њујорк?“, питали су први, како „само“ побогу чудно сам се. „Па тако, штета што не можеш да скокнеш и до Чикага, тамо има много Срба, могао си их видети“, ха, да ми је стало да виђам Србе, ја из Србије не бих ни одлазио, у животу сам их видео сасвим довољно, а могуће и превише, нису чикашки

Срби Лужички, па да су нешто посебно, од скакутања по Америци нема ништа, мени је и Њујорк превише.

Друго питање беше: „Идеш само на десет дана, што тако кратко, за Њујорк ти треба бар месец дана?“, драго ми је, другари, што ви мене видите као неког беспосленог бонвивана који има времена и новца напретек, али мени ће и десет дана морати да буде довољно, а мојим домаћинима можда и превише, сумњам да бисте ви баш били срећни када бих у вашем топлом дому резервисао пун пансион на једномесечном нивоу.

Ипак, и једни и други били су сложни да су повратне карте до Њујорка сад јефтиније него икада, те да не часим часа и што пре купим једну, полако, полако прво да свршим посао у амбасади, шта ће ми карта ако немам аусвајс, спуштао сам лопту на земљу, али они навалили: „Ма добићеш сигурно, сад си позната личност, зар ниси недавно гостовао код Кесића“, јесам, не спорим, али не знате ви какав сам ја баксуз, нек ипак иде све по реду, прво да добијем визу, па ћу онда да постанем бисер расут по целом свету.

Тако и учиним и колико сутра закуцам на врата интернет сајта америчке амбасаде у Београду, добар дан, добар дан, колико кошта аплицирање (то се тако каже), за вашу визу – 16.000 динара, упс, да није мало много, браћо Американци, замислите да ми вама у нашој амбасади у Вашингтону наплаћујемо ко зна колико долара за српску визу кад би ко од вас дошао у Србију?

Ове их моје речи не умилостивише, цена је 160 америчких долара фиксно, ни долар ниже, може само више, ако динар падне или долар скочи, а притом ти се новац не рефундира ако те за визу одбију, рукописи се не враћају што би рекле моје колеге из новинарске бранше, шта ћу, куд ћу, пристанем на цену, још само да испуним

формуларе и закажем интервју у амбасади па прелазим на фазу два.

Моја другарица Љубица из Раље, која је недавно боравила у емотивној посети баш Њујорку, саветова ме да формуларе на испуњавам на интернету својеручно, већ да то уместо мене уради нека агенција, колико то кошта питам – 1500 динара каже, а јок, за те паре испунићу их сам, не може бити компликовано, ваљда нисам толико глуп.

У даљем току догађаја испоставило се да ни једно ни друго није баш сасвим тачно, врло брзо сам схватио да израз „америчка администрација“ има своје пуно оправдање, јер онај ко је правио сајт за подношење захтева за визу бирократа је да не може бити већи, све тамо лепо пише осим како да брзо и једноставно попуниш формуларе, као да им је циљ да што више људи одврате од те работе иако на њој сасвим лепо зарађују. Да мени неко плаћа 160 долара само да му узмем отиске прстију и поставим неколико питања, формуларе за визе бацао бих из авиона, делимично већ попуњене.

Наредних неколико дана осећао сам се као да играм неку компликовану видео-игрицу, таман пређем један ниво, морам да се вратим на почетак и пробам поново, моја другарица Јелена из Белог потока, која је такође недавно боравила у Њујорку (примећујете ли како под-авалска насеља гравитирају ка Њујорку?), дала ми је неке опште смернице, али је очито дошло до неког неспоразума, или сам ја преценио њу или она мене, биће да је ово друго, све у свему, почело је да не може траљавије, но Србин се не предаје, једна за другом падале су и најтеже бирократске заврзламе, стигох коначно и до формулара за визу, беше то тек права посластица, у више наврата морао сам да се закунем да нисам терориста, ратни

злочинац, трговац дрогом и наркоман, што сам листом и учинио (шта год ти је сумњиво само кликћеш на NO и не можеш да погресиш), миц по миц, мојим мукама коначно се назирао крај, када сам се у фото-радњи *Косићов* фотографисао и прибавио свој анфас у прописаним димензијама и у овлашћеној банци *Инџеза* из трећег покушаја успео да уплатим таксу, заказао сам интервју – уторак, 9.00, ни много рано кад су службеници буновни, ни много касно кад су већ уморни и нервозни – помози Боже!

(3)

Дошао је и тај дан, уторак, лепо се сећам кô да је јуче било, а било је поодавно, избријан и упарађен тако да личим на себе из пасоша, запутио сам се ка америчкој амбасади. На њиховом сајту стајала је препорука да се на разговор дође градским превозом јер амбасада нема паркинг за обично пучанство, савет прихватим одмах, адреса амбасаде Булевар кнеза Александра Карађорђевића 92 (нисам ни знао да Карађорђевићев син има свој булевар у Београду, моја друка), који превоз иде то тамо, аутобус 42, треба изаћи на станици Шолина (Бернард Шо, Шаолин храм...?), одем на сајт ГСП-а, проверим ред вожње, на Ауто-команду стиже тачно у 8.20, одлично.

„Не можеш да погресиш“, увераваху ме моји јарани који дан раније, „америчка амбасада је толика да ју је немогуће не спазити, а уздај се и у помоћ оне жене што у градском превозу свако мало моли путнике да читају своју карту, чим каже Шолина, ти сићи.“

Овим путем бих да поздравим све у студију, а ГСП *Београд* нарочито, јер је аутобус 42 стигао тачно у минут

(цркните Бечлије!), беше чак и места за седење, али авај, из апарата се није чуо глас госпође што најављује станице, да л' је на боловању или је баш тада узела слободан дан не знам, ал' не беше ми право, мораћу изгледа да се оријентишем у природи, а то ми није јача страна. Срећа ме ипак погледа, на следећој станици уђоше господин и госпођа и одмах проговорише на чистом америчком, аха, Американци на привременом раду у Србији, ето мени водича, помислих са олакшањем. Наредних пар станица слушао сам како се господин дивно провео на скијању у Бањском, дошло ми да га укорим што своју гастарбајтерску плату не троши на пример на Копаонику, зар је наша планинска лепотица ружнија од бугарске, али нисам смео, ко зна, можда ће баш он да одлучује да ли сам за визу подобан или не, патриотизам још једном устукну пред прагматизмом.

Нова америчка амбасада вероватно је највећа грађевина у Београду, већа од Скупштине и Делта ситија заједно, заиста је тешко промашити је, али ја ипак кренух за својим водичима, после неколико корака схватих да је број Американаца у аутобусу био много већи него што сам мислио, направи се колона, они напред, ја на зачелју, један по један без проблема улазише у амбасаду, али кад дође ред на мене, испречи се један поголеми човек и љубазно ме упита куда сам намерио. Објасним да сам дошао на разговор за визу, погрешили сте, рече он, ово је улаз за службенике амбасаде, конзуларно одељење је са друге стране, ја се стадох извињавати препаднут што сам нехотице повредио територијални интегритет и суверенитет Америке, он само показа руком у супротном правцу и ја се хитро удаљих.

Мало затим дође све на своје место, испред улаза угледах масу својих сапатника, сваки је путник намерник баш

као и ја испод мишке носио фасциклу са личним документима и чекао да буде прозван, од докумената смо сви мање-више имали исто, изводе из матичних књига свих укућана, венчане листове, потврде о запослењу, брис из грла, добро то још не, али дајмо шансу бирократији, мени су упућенији пријатељи саветовали да приложим доказ о некој имовини и своти на девизном рачуну, али како ја немам ни имовину ни банковни рачун, понео сам само фотокопију саобраћајне дозволе опела астре класик 2 и доказ да имам двоје деце, што није ни мала имовина. Да, за сваки случај купио сам и *Вечерње новостии* (мада се *Новостии* и Америка не љубе баш нарочито), на другој страни је рубрика коју својим домишљатостима апдејтујем свакодневно, ако дође стани-пани, можда ми то помогне, препознао сам вас по карикатури, рече ми једном један ауто-механичар, можда ће ме сад препознати и испитивач, мал' не рекох иследник.

Прозивка се испред амбасаде врши на сваких петнаест минута, ја бејох у другој тури, прођох детектор метала и одокативну контролу, изволите низ ову стазу, нигде не скрећите, тамо доле вам је пријемно одељење. Речено-учињено, уђох, предусретљиви службеници дадоше ми број, седох у чекаоницу, испред мене сијасет шалтера и повелик број људи. Само што седох, искочи мој број, ово бре кò томбола, пролете ми кроз луду главу, али се на време уозбиљих и приђох к чици. Беше то неки љубазни ћелавац налик мени, наше горе лист, чиме се давите?, упита, ја рекох да пишем *ТРН*, ох, ја знам за ту рубрику, редовно вас читам, предајте ми пасош и довиђења.“ То његово „довиђења“ умало ме није закопало, осокољен што моје афоризме чита чак и службеник америчке амбасаде и уверен да је процедури ту крај, намах кренух кући,

али ме на улазу срећом задржаше и вратише у чекаоницу, то је била само прва фаза од укупно три, објаснише ми, о Јелена, сунце ти жарко, ни то ми ниси споменула!

Вратих се на своје место, кад ето ти га стиже независни СНС аналитичар, а ту си, тицо, велики русофил, а иште америчку визу, помислих не без злобе, а он седе недалеко од мене и направи се да ме не препознаје, што му није било ни тешко јер се никад нисмо упознали, кад ето ти за њим и мог првог уредника из *Београдских новина*, љубитеља свих емиграната, а нарочито четничких, неуништивног послератног профитера, сад се ја направих да не препознајем њега, јесте непристојно, али је понекад корисно.

На дисплеју опет извукоше мој број, приђем, Американац ме пита да ли говорим енглески, ја климнух главом, он ми објасни процедуру узимања отисака, послушно где треба ставих прсте са свеже орезаним ноктима, све беше готово за минут. Трећа прозивка уједно беше и најважнија, код кога идете, зашто идете, чиме се бавите, на сва питања знао сам тачан одговор, Американац ме озбиљно погледа и донесе пресуду.

Да је ово индијска серија, овај драматичан тренутак био би прекинут рекламама или одјавном шпицом, публика би с правом ударила у негодовање и псовке, срећом па није, не мењајте канал настављамо одмах – службеник ме дакле озбиљно погледа и једноставно рече: „ДОБИЛИ СТЕ ВИЗУ, за два-три дана стићи ће вам пасош!“

Шта да вам кажем, осећао сам се као да сам свршио велику матуру, чим изађох из амбасаде, одаслах СМС-ове на све четири стране света, честитке само пљуште, ко да сам Вимблдон освојио!

Исте вечери моја другарица Мирјана дала се у потрагу за најјефтинијом авионском картом, није прошло много, брзојавно ми јавља да је на неком немачком сајту пронашла билете за 404 евра, одговара ли, одговара јакако, имам ли картицу за интернет плаћање, одакле ми, ја још ни банкомат нисам савладао, дадосмо се у потрагу, до јутра нађосмо одговарајућег донатора, Мирјанина бивша колегиница Јелена, па њена рођена сестра Марија има картицу која мени паше, хоће и да учини, истог дана после посла да се нађемо испред *Војвођанске банке* на Новом Београду, знак распознавања Јелена, која нас обоје познаје.

Не да ми ђаво мира, свратим ујутру до *Ер Србије* на Ташмајдану, тамо све један кроз један, службенице ко пластичне јелке, приђем једној, питам пошто је карта за исти лет, каже 445 евра, што толика разлика, ето, морају да наплате неку таксу, добро, само да однесем тетки лек па ћу да се вратим.

У међувремену своје картице понудише ми и Урош са Радио *Лајуне* и Дејан, високи званичник *Њузнетиа*, хвала им, али већ сам дао бесу, после посла трком на Нови Београд, две сестре ме већ чекаше испред банке, уђосмо унутра, так'а и так'а ствар, службеници мало збуњени, нешто се домунђаваху, консултоваше и банкарске књиге старославне, беше повуци-потегни, али на крају трансакција беше успешно изведена, карта плаћена, прецизни Немац исте вечери посла ми потврдни мејл – ЊУЈОРЧЕ, ХИР АЈ КАМ!

(4)

Пут Њујорка кренуо сам у дану када је у Македонији нова Кумановска битка била на врхунцу, добро, претерујем,

македонски специјалци нешто су се били споречкали с албанским непослушницима, почиње рат, а ти одлазиш, прекори ме један пријатељ, нека, могу ваљда и ја почетак једног рата да прескочим, до сада нисам имао неоправданих изостанака, уосталом, ратови су на Балкану кô серија *Бољи животи*, прође неколико година па се репризирају, све и да хоћеш, не можеш да закасниш.

До Њујорка сам по реду возње имао да променим два самаљота, до Амстердама један, од Амстердама други, први лет беше заказан у 6.40, што значи да на аеродрому морам да будем још у цик зоре, кога да умолим да ме у то доба превезе, да узем такси, није долазило у обзир, превоз од Калуђерице до „Николе Тесле“ коштао би ме колико и карта до Њујорка, избор паде на мог друга Александра, од милоште званог Мачак, одличног момка, притом нежењеног (проводација у мени никад не спава), што му је у овом случају била олакшавајућа околност. Придбогах лукавој, неки би рекли и поквареној тактици, прво сам га питао за подвоз, а кад је пристао, тек онда му рекао да треба да устане пре првих петлова, кад је већ дао бесу, више нема назад, договорисмо се у две речи и заиста све протече по договору, на аеродрому сам био у прописаном термину, два сата пре заказаног лета, авио-компаније инсистирају на толикој дангуби и ја ту ништа не могу.

На моје изненађење, гужва беше повелика, одлив мозга изгледа да је већи него што сам мислио, ипак процедура око пртљага и карте прође не може бити боље, да ли да купим новине и тако овдашњу свакодневицу пренесем и преко океана, разум ми је говорио да Америка има довољно својих проблема, али узалуд, страст за штампарском бојом још једном је превагнула, од дневне

штампе по службеној дужности купих *Вечерње новости*, а од недељне *Време*, шизофренија на делу, у праву сте.

Кроз аеродромску контролу прошао сам као одличан други, неки Кинез за прса беше држи, ипак сребро сија као злато, пре њега сам спазио један једини утикач испред излаза ЦБ и самотока одмах кабл лаптопа уденуо где треба, редови које читате беху настали баш тамо, ваљда ми се тај дивљи прикључак на струју неће обити о главу и новчаник.

Укрцавање протече по плану, беше понедељак, па около само обичан свет, ниједне естрадне личности на видику, испаде да сам најпознатија личност у авиону био ја, само што тога нико други није био свестан, можда је тако и боље, са стјуардесама *JAT*-а сам у сукобу још од ономад кад сам за *Њузџачканет* написао да су наше небеске конобарице толико зашле у године да им поједини путници уступају места, то ми није било довољно па сам још непотребно и недуховито дометнуо да су неке од њих радиле још у „партизанској ескадрили“, једна од њих ми у коментару беше оштро отписала, ако би на овом лету мој идентитет био откривен, бојим се да се не бих добро провео.

Упркос томе што сам у чекаоници видео две-три zgodне плавуше, у расподели места није ми се посрећило, лево од мене седе младић коме је очито естетски узор Цастин Бибер, а десно се смести такође мушкарац, у средњим годинама, обичан до неописивости. Огласи се и капетан и пожелеле нам угодан лет, наравно, одмах се јави шаљивџија да га упозори да не просипа кафу по кокпиту, само сам чекао ко ће се тога сетити, типовао сам био на једног главатог типа из трећег реда, али грешка, победу је однео ћелавац испред њега, никад не знаш где

се комедијаш крије, но добро, све је боље него да чујем. „Кога нема, нека се јави“, од те туристичке доскочице издију ми печати по целом телу.

Као што је и ред, доручак беше одвратан, али га ми у целости поједосмо, са мојим цимерима до Амстердама нисам проговорио ни реч, Џастин је све време носио наочаре за сунце и играо се телефоном, док је овај други искористио прву прилику да се изује и задрема, где ли је сада она баба из аутобуса *Ниш експреса* што ми се ономад, кад сам путовао за Лесковац, одмах обратила речима: „Ја, синко, до Алексинац, а ти?“, па да се сит испричам.

Да ли се плашим летења, не знам ни сâм, једном кад сам летео до Истанбула, плашио сам се, а у повратку нисам, и овога пута је испало да се не плашим, једино кад је капетан набрајао да ћемо надлетати Србију, Мађарску, Аустрију, Словачку, Чешку и Холандију, помислих, кад би се авион срушио, где бих волео да се то деси, избор паде на Чешку, тамо никад нисам био.

Лет до Амстердама траје нешто више од два сата, кад колега с десне стране стаде да се обува, схватих да је слетање близу, кроз прозор угледах холандске оранице, савршених облика и пастелних боја кô *Синџелони* теписи, мало потом успешно слетесмо, аплауза ниоткуда, и наш је путник постао незахвалан.

Аеродром *Шийол* испаде као и сваки други, само малко већи од београдског, а има и оне покретне траке за путнике који журе или су непоправљиви лењивци, за разлику од нашег, има и места где сасвим легално можете да се прикључите на струју, укључите лаптоп или напуните телефон, бесплатан интернет може да се користи тачно сат времена и ни минут више, све остало је исто, у Београду најмања флашица воде кошта сто

двадесет динара, у Амстердаму кинеско јастуче за под главу петнаест евра, дерикоже овде, дерикоже тамо, сендвич и хајнекен платио сам 7,35 евра, „Заокружи на 7,50“, рекох касиру, нек се зна кад Србин части!

Следећи лет имао сам тек за три и по сата, отуда овај горки тон, и сâм сам изгледа постао сноб, до пре, на пример, двадесет година био сам срећан кад кондуктер у аутобусу за Лесковац викне: „*Сйари храсй*, пауза двадесет минута“, сад ми не ваља што преседам у родном месту *Ајакса*, срам ме било.

Кад се примакло време за укрцавање, ја сам се примакао одговарајућем гејту, и не слутећи да ме искушење тек чека, пре него што сам прошао још један скенер, испред мене се појавио неки омањи, црнпурасти тип и крајње надрндано почео да ме испитује чиме се бавим, где идем, зашто путујем сам, зашто нисам повео супругу... мани ме се, човече, ниси ми ти ташта да ме тако нешто питаш, умало му не рекох, али уместо тога све потанко објасних и он ме на крају пропусти. Чељуст огромног ербаса изазива страхопоштовање, унутра скоро триста људи, мене допаде да седнем крај неког момка из Холандије, ја њему „хај“, он мени „хај“ и то беше цела наша конверзација до Њујорка. Иако је на карти писало да ме превози холандски *КЛМ*, испаде да је то ипак *Делѿа*, ја купујем *Време*, вози ме *Делѿа*, не постајем ли ја то Мишковићев човек, помислих забринуто.

Стјуардесама *ЈАТ*-а још једном се извињавам, у било ком животном добу да су, пријатније су за око од три америчка феминизирана, средовечна стјуарда, јесте, браћо, да сте љубазни и вешти, али зар цео живот да проведете као женски Петко, не иде.

Увек кад се авион попне на десет хиљада метара, спопадне ме нагон за псовањем, наизглед сам миран, а у

себи се питам који ћу ја мој тако високо, да се којим чудом срушимо, авио-форензичари би у црној кутији међу мноштвом паничних гласова сигурно разабрали и једно српско: „Е, до курца...“, за све је крива *Национална географија*, онолико емисија о авионским несрећама сам у задње време погледао да ми се сад чини да сваки други авион завршава на дну океана.

Време је да скренем мисли на другу страну, куд ћу где ћу него ка својој кући, да ли је случајно што се баш уочи мог одласка моја жена свеже ондулирала и офарбала, има ли то какве последично-узрочне везе (више ме занимају последице него узроци), видећемо. Ни те мисли ми се не допадале, па од стјуарда радо прихватих поклон у виду слушалица, монитор испред мене нудио је широк избор филмова и музике, наредних неколико сати прођоше ми тако са Каспаровом, одиграх и две партије шаха, беше часних 1 : 1, или је чувени руски опозиционар пао у форми или сам ја напредовао, да ме сад види Димитрије Бјелица, из чије сам *Шаховске чийанке* учио прве потезе ове древне игре, свакако би био поносан.

Сунце је кроз прозор непрестано пржило без намере да зађе, моји рођаци бринуше се како ћу поднети временску разлику, ништа не брините, ја сам себе убедио да сам бар десет година млађи него што јесам, шест часова, колико Америка каска за Србијом, за мене је мачји кашаљ. *Делџа* испале издашнија него што сам очекивао, сваки час доносише понешто за јело и пиће, али ја сам вучићевски издржавао да не устанем и одем до тоалета, кроз прозор сам гледао земаљску куглу која се безбрижно вртела и помало дремао, Зоран Бабић већ би ми се почео дивити и физички ментално да у фото-финишу моја пуна бешика ипак не победи мој млаки карактер.

Утом дође и слетање, све протече по плану, стигосмо на Њуарк (зашто не Њујорк, питао сам се, овако звучи кô кинески лажни адидас), један од три аеродрома у Њујорку, аеродром велики, али сасвим неутледан, испред мене огроман ред и десетине шалтера, хтео – не хтео сетих се сцене из *Кума* када мали Вито Корлеоне долази на острво Елис, хоћу ли и ја тако проћи, како се зовете?, питаће ме амерички граничар, Бојан Љубеновић из Калуђерице, рећи ћу ја, ха Љубеновић је прекомпликовано, Бојан Калуђерица, одлучиће цариник и легенда ће бити рођена.

Сат времена касније узех свој пртљаг, изађох на прописани терминал и међу чекаоцима угледах позната лица.

Њујорк.

Једоте.

(5)

На Њуарку су ме дочекали киша и чак два зета, један муж моје сестре, други муж моје сестричине, српска сродства су просто дражесна, сусрет беше емотиван као што само уме да буде кад се сретну зетови и шурак, киша је убрзо престала, а заменила је спарина, ја једва да сам ту смену и приметио јер сам све време зверао около као Алиса у Земљи чуда.

Оног момента кад сам крочио на америчко тло схватио сам колико је претенциозна била моја намера да опишем град у коме ћу боравити само десет дана, јасно је, читаоци моји, да ћу се огрешити или о вас или о Њујорк, праштајте ако икако можете, намере су ми биле часне. Оно што будем написао примите, дакле, с резервом, не доносите суд о Њујорку само на основу

мог скромног искуства, потражите мишљење још неког путописца, а ја се са своје стране обавезујем да ћу вам пренети само оно што лично будем видео и чуо, од мене нећете чути ништа што почиње са „рече ми један чо'ек“, колико сам платио, за толико ћу вам и продати. Елем, мој први утисак о Америци стаје у две речи: величина и богатство. Све је овде велико, мостови, путеви, зграде, аутомобили... све пространо и бар три броја веће него што смо ми навикли, ни на чему се не штеди, рекло би се да је скромност овде непозната реч. Моји рођаци станују у Њу Џерзију, то је посебан град (и држава) који од Њујорка раздваја само река Хадсон, мени одраније позната по томе што је на њу безбедно слетео онај путнички авион који се претходно сударио са јатом птица. Нисам пратио шта је даље било, не знам ко није поштовао првенство пролаза, авион или птице, знам само да је председник Обама одликовао вештог пилота, у Америци једном херој, увек херој, а не као у Србији, данас херој, сутра пилот хеликоптера алкохоличар.

Извините због прекида програма, дигресије су моја слабост, где смо оно стали, да, од Њујорка до Џерзија стиже Тунелом „Линколн“, који иде испод реке Хадсон, малочас на десет хиљада метара, сад испод воде, о хоћу ли се више свртети на земљи, питао сам се док сам кроз прозор посматрао крајолик.

На Кордуну гроб до гроба, на америчким путевима џип до џипа, све црни и гломазни, као да читаво становништво живи на Голији или се спрема за рели Париз–Дакар, њима уз раме и камиони са оним препознатљивим њушкама, колико ли те грдосије само троше нафте, озонска рупа изнад Њујорка мора да је кô Либија.

Не прође много а ми већ стигосмо, сусрет са сестричином коју нисам видео пет година беше дирљив, али

најбоље је тек долазило, свог двогодишњег унука Вука никада нисам видео, поздрависмо се као два мушкарца, на изненађење свих, он чак приђе и пољуби ме, умало суза да крене низ старачко лице, укућани навалише на њега да ме ослови са „деда“, он, међутим, то категорички одби, на чему сам му веома захвалан, мед је медени.

Ради бољег разумевања текста који следи морам да објасним да ја не бејех једини гост у дому моје сестрине и њеног мужа, недавно су из Алексинца стигли и њени родитељи, моја сестра и зет, знам да звучи компликовано, али замислите како је тек домаћинима, млади брачни пар вероватно се већ пита колико далеко треба да емигрира да би избегао госте из Србије.

Ја сам скитница, не држи ме место, па изађох напоље да осмотрим комшилук, који је за наше навике врло необичан, куће су чудне, уске, високе и већином без крова, саграђене од неког непознатог материјала, од пластичних панела мислим, а ипак изгледа пријатне за становање и лаке за одржавање. Чим сам ступио на тротоар, салетеше ме две госпођице, испуњава ли се то мој амерички сан, ипак не, сутра су избори за градоначелника, па ме питају хоћу ли да гласам. Тек тад видим, кућа до наше облепљена плакатима извесног Лерија, преко пута плакати његовог противкандидата Сакоа, сусед Лери ми делује као метиљавко, а Сако као млађи брат Тонија Сопрана, хоћу ли, дакле, да гласам нестрпљиве су активисткиње, ја одмахујем главом, не желим да прекршим предизборну тишину. Мало даље постављен предизборни штанд, сигуран гласач добија жуту мајицу кандидата Сакоа, зар само то, циције, камо уље, шећер, брашно?, Србин се за мајицу не продаје, жао ми је, мораћу да будем бели листић.